

va »nima več slasti kot jed pogreta«, in vse, ves roj, živo mežikava kot zvezde na nebu, skoraj toliko jih je. Katero naj izberem, da ne bom krivičen?

Komur je **Goethejev** Faust premajhna spodbuda, da bi se naučil nemško, tega bo nemara ujel Schubert na svoj trnek. In kdor bi si preizkušal prevajalske prste na oprimkih njegovega sloga, si jih bo obrabil do kosti, in še mu bo morala plezalska družčina pomagati do pristnega žargona in plezalski izobraženci do strokovnega izrazja. A ko bo pripeljal do srečnega konca, si bo oddahnil z avtorjevim malo ironičnim nasmeškom: »Nič ni lažjega kot rešen problem!« (Ali po naše: »Po bitki smo vsi generali pametni.«)

Naj živi življenje! Naj živita varnost in tveganje — kot en pojem!

Kdor še ni videl popolne goriške knjige, naj se dokoplje do te. Jaz se javno zahvalim **Janku Mirniku**, da mi jo je pokazal.

Stanko Klinar

Nemci spoznavajo slovenske gore

V lanski oktobrski številki glasila Sekcije Marburg Nemškega Alpenvereina je bilo objavljeno poročilo o predavanju **prof. Franca Vogelnika** iz Maribora o gornjskih turah po Julijskih Alpah in o potepanjih po vzhodni Sloveniji. Takole piše v tem nemškem glasilu:

»Prof. Vogelник iz Maribora tukaj ni neznanec. Hessensko-slovenska družba in naša sekcija se trudita (slednja že kakšnih 40 let), da bi svoje člane seznanila s slovenskimi gorami. Tudi tokrat se je pokazalo široko znanje Franca Vogelnika o geologiji, morfologiji in biologiji visokogorja in sredogorja njegove domovine. Tako je pokazal gričevnat svet slovenske Štajerske z njenimi enonadstropnimi, pogosto še s slamo kritimi kmečkimi hišami, popotniška območja vinskih gor in čudovitimi razpoloženskimi slikami s sadjem in rožami, ta svet vinskih gor pa je že stoletja dolgo pomemben za vinsko trgovino Maribora in Ptuja. Lepi, slikoviti posnetki so prikazovali Ptuj in

Uršljo goro. Bolj alpsko se je potem avtor predavanja povzpel na Kamniške Alpe in na Košuto ter na Triglav iz doline Vrat čez Prag in mimo Staničeve kočice ter prek Malega na Veliki Triglav.

Na že kar klasičnem prečenu nas je potem Vogelник peljal mimo Koče na Doliču prek Kanjavca v Dolino sedmerih triglavskih jezer, mimo teh jezer in prek stene Komarče do slapa Savice, izvira Save, ter k Bohinjskemu jezeru. Prof. Franc Vogelник je menda takrat popolnoma v svojem elementu, kadar ne pripoveduje samo o razgledih z gora svoje domovine, ampak lahko opozori tudi na redke rastline, od katerih imajo nekatere svoje najbližje sorodnike na Kavkazu.

Podnebje ob Bohinju do Bleda

Kaj bi opisovali vreme v Bohinju, saj ga domačini prav dobro poznajo, zato se tudi radi pobahajo: »Mi, Bohinjci, sredi raja, kjer zima sedem mesecev traja! Samo prvoščiljenci pravijo, da ima v Bohinju dež mlade. Kljub vsemu je **Miran Trontelj**, znani napovedovalec vremena, ob 100-letnici rednih vremenskih opazovanj v Bohinjski Bistrici pripravil drobno brošuro z geografskim in geološkim opisom tega območja ter zbral vse podatke o vremenu in kroženju vode od najstarejših pisnih virov leta 1660 do danes.

Avtor je v knjižici izredno zanimivo označil območje Bohinja, in sicer takole: Če greste na Črno prst, sodi vse, kar vidite od tod, v Bohinj. — Prva redna opazovanja so bila tod že v letih od 1871 do 1874, ko je to delo opravljal župnik **Janez Mesar**, naprednjak, ki je v tem kotu veliko postoril tudi za napredek živinoreje in sirsarstva. Danes opravlja to delo **Ana Rozman**, neprekinjeno že od leta 1948.

V bohinjskem kotu prevladuje alpska klima z mrzlimi zimami in kratkimi poletji. Največ dežja pade jeseni, najlepši dnevi pa so ob koncu zime in zgodaj spomladi. Kot kotlinska pokrajina je Bohinj izpostavljen pogostim temperaturnim obratom. Pod visokimi gorami se hladen zrak

spušča v dolino, od koder le počasi odteka, zato se tu pogosto zadržuje mogle. Ker pa prihajajo vremenske spremembe z jugozahodne strani prek visoke planote Komne in njenih okoliških gora, je ob prisilnem dviganju zračnih mas nujno, da se v oblakih kondenzira razmeroma veliko vlage, zato so tu pogoste plohe in nevihte. Po deževnih dneh povsod izvirajo studenci, navadno kot prekrasni slapovi, ki pa se ob sušnih dneh izgubijo. Zato je res, kar pravi avtor v tej knjižici, da je v Bohinju vedno lepo, vedno lahko najdemo kaj drugačnega, kar nas privlači. V zimskem času je to prav gotovo zasnežena pokrajina in igra narave z ustvarjanjem ledenih kristalov na vodni površini ali kje drugje.

V osrednjem delu brošure je avtor predstavil vrsto zanimivih statističnih podatkov, kot so čas opazovanj na 18 različnih mestih, povprečne in maksimalne deževne in snežne padavine, povprečne in ekstremne letne, mesečne in dnevne temperature ter povprečno število vremenskih pojavov. Zelo zanimiv je tudi dodatek o vplivu bohinjske klime na ljudsko arhitekturo stanovanjskih in gospodarskih objektov, njihovo kritino, predvsem pa na znamenite slovenske kozolce-toplarje. Knjižica je opremljena z računalniškimi grafikoni, ki prikazujejo vremenska dogajanja, s starimi risbami pok. **prof. Pavla Kunaverja** ter z lepimi črno-belimi in barvnimi fotografijami bohinjske pokrajine, ki jih je večji del pripravil avtor sam.

Ciril Velkovich

Etika in odgovornost v gorah

Uveljavljena založba Didakta iz Radovljice, zvesta svoji usmeritvi, ki jo razodeva ime, je dokaj tiho in komaj opazno v letu 1995 izdala brošuro Etika in odgovornost v gorah **dr. Toneta Strojina**. Izvirno besedilo obsega 89 strani, do 106. (to je zadnje) strani pa se kot dodatek in pravniški etični postulat za vsakdanjo rabo zvrstita dva dokumenta Planinske zveze Slovenije, Častni kodeks slovenskih planincev

in Pravilnik za delo disciplinskih organov planinske organizacije v Sloveniji.

»Etika je... srčna zadeva človeštva. Ne moremo govoriti o večji ali manjši etičnosti človeškega ravnanja. Etika je ali pa je ni.« (str. 5) V nasprotju z avtorjem sodim, da etika je. Vprašanj je le, kakšna. Osnovana mora biti na vesti, ta pa oblikovana po načelu »Ne stori ničesar svojemu bližnjemu, kar ne želiš, da on tebi stori.« (Cf. Mt 7, 12) Ali natančneje: »Kakor želite, da bi ljudje ravnali z vami, tako ravnajte vi z njimi.« (Lk 6 31) Sicer se lahko največji hudodelec sklicuje na etiko, češ da njegova metoda morda res ni najbolj prozorno razvidna kot etična, toda v končnem smislu, vsaj v nekem pogledu, je lahko tudi njegovo ravnanje usmerjeno k dobremu, torej je etično. Etika torej je, samo čigava in kakšna. (Tudi taka, ki je ne priznamo, ki ji pravimo negativna, to pa je konec koncev, kot pravi avtor, taka, ki je ni.)

To vsekakor ni »knjiga za lahkomiselne ljudi«, kot bi rekel **Cankar**. Prešeren pa bi, zavračajoč **Horacija**, ki »*dulce et utile* velevala«, njen slog in sporočilnost legitimiral z »nam *utile* je zrno, *dulce* plevala«. V tem, se zdi, je veličina in tragika te knjižice. Potrebna kot malokatera, a preresna. Potrebna kot vsakršna etika, ne samo za gomike, a obložena z zahtevnim branjem, ki hoče celega človeka, poglobljenega, z izklopljeno televizijo. Še ta bi grenko moralno pilulo laže požrl, če bi bila oblečena v čokoladni preliv. Se pravi, ob načelnem razglabljanju si želimo poučnih zgodbic, sličic iz življenja, s kakršnimi je narodoviti svoje analize **Pavle Šegula** v svoji knjigi *Nevarnosti v gorah*, ali prilik, s kakršnimi razgrinja svoj nauk **Jezus** iz Nazareta. — Dvomim namreč, da je o večnostni etiki mogoče povedati kaj bistveno novega. Vem pa, da je stare resnice mogoče povedati na svež način.

Marjan Raztresen pravi: »Tisti bralec, ki bo v tej knjigi iskal napol kriminalne planinske zgodbe o zločinu in kazni, bo seveda že med branjem prvih strani razočaran in bo knjigo neprebrano odložil. Bolj razmišljajoči obiskovalci gorskega

sveta pa se bodo nad marsikaterim odstavkom v Strojnovi najnovejši knjigi globoko zamislili: prav ima doktor, bodo rekli, ljudje v gorah premalo premišlujejo o nekaterih vidikih svojega obnašanja v tem divjem lepem svetu, marsikdaj so preveč zasvojeni s samim seboj in s svojimi obremenjenostmi, zato se obnašajo tako, kot se, kar pa je za druge pogosto moteče.« (Planinski vestnik 10/1995, str. 438).

Ni prvič, da glas vpijočega v nižavi potoži, da učenjaki brez potrebe pišejo preveč učeno in se zapirajo v slonokoščeni stolp visokih razgledov, kamor se znanja željni bralec ne more prebiti, ali pa se le s težavo. In da tako škodijo predvsem sebi in spravljajo modroslovje na slab (nebulozni) glas, ker delajo vtis, kot da najglobljih resnic ni mogoče povedati preprosto. Seveda je to pretirana ocena, ki vre na dan iz prenatrjene pristranosti: ali bi namreč zaradi nenamerne kapljice bencina zagnali proč kar polno vedro najčistejše studenčnice? Tistih težaških, kvarnih stavkov nemara le ni več kot za kapljico. Z dobro voljo bi se jih dalo razbremeniti in uravnati po premočrtni jasnosti klasičnih idealov, da bi zlato zrno njihovega sporočila ne potonilo v pesku.

Lahko se torej zgodi, da prepotrebna knjižica ne bo zavzela slovenskih src v viharjem bestsellerovskem naletu, vendar bo pot do src našla posredno kot del vzgojne planinske literature. Kot iskan priročnik na tečajih (ali kakršnihkoli oblikah planinske vzgoje) bo nedvomno spregovorila skozi usta inštruktorjev. Ti bodo za urejenost in poglobljenost svojih misli in kot pripravo na predavanja segali po njej, in iz nje, tako upam, tudi kaj naglas prebrali. Morda se jim bo zdelo potrebno, odlomek poenostaviti v slogu klasi(cisti)čne jasnosti, kot sem si drznil (upam, da ne v avtorjevo nejevoljo) za zgled storiti z naslednjimi, ne čisto naključno izbranimi sentencami:

— »Že Jug je opozarjal

— na razliko med tovariši in »tovariši«, rekoč, kdor se z gore vrne brez tovariša, je za njegovo smrt odgovoren...

— na to, da so zmage nad stenami zmage nad samim seboj...

— na dejstvo..., (da) brez žrtve ni boja, brez boja ni zmage in brez zmage ni resnične veličine...

— (na dejstvo, da) če postavi človek svojemu življenju življenja vrednen cilj..., tedaj je dolžan živeti...

Vzvišene misli. A kako se bo kdo po njih ravnal, bo presodil zase vsak sam. Neutajljiva je avtorjeva rdeča nit, pri teh in pri neštevilnih drugih navedkih in izpeljavah, naj bi nas nepopadena, nesprenevedava, torej pristna in premočrtna etična načela vodila v odnosu do sebe, do soljudi in do zunanje narave.

Stanko Klinar

Svet gora

Med kar številnimi glasili, ki jih izdajajo slovenska planinska društva, je zdaj eno od najboljših, če ne celo najboljših »Svet gora«, ki ga izdaja PD Jakob Aljaž iz Maribora in katerega četrta številka četrtega letnika je izšla lani. Pravzaprav je to neka-ko kar razumljivo, saj pri pripravi sodelujejo skorajda profesionalci: v uredniškem odboru so društvena predsednica **Slavica Tovšak**, **Ciril Tovšak**, **Otmar Zelenko** (ki je hkrati tudi tehnični urednik), **Lojz Štromajer** in **Hedvika Dobaj**, lektor pa je **prof. Franček Vogelnik**, sicer med drugim tudi urednik zadnje knjige iz zbirke *Gore* in ljudje mariborske založbe Obzorja in član uredniškega odbora Planinskega vestnika. Na 32 revijalnih straneh, vezanih med barvne platnice, niso mimogrede nabrane kakšne društvene novice, ampak skoraj sami tehtni prispevki, od katerih bi bilo mogoče marsikatero smatrati za zametek društvene kronike, marsikateri pa bi bil deležen vse pozornosti tudi na straneh Planinskega vestnika.

Med prve tako sodijo »Kako je nastala Aljaževa soba« izpod peresa društvene predsednice, »O planinskem društvu Jakoba Aljaža« Hedvike Dobaj, natančna kronologija nastanka odmevne razstave ob 100-letnici Slovenskega planin-